

۱۵

گام خیرین در حمایت از دانشمندان جوان

مازندران با وجود قدمت بالا و آثار تاریخی بسیار، موزه مناسبی ندارد

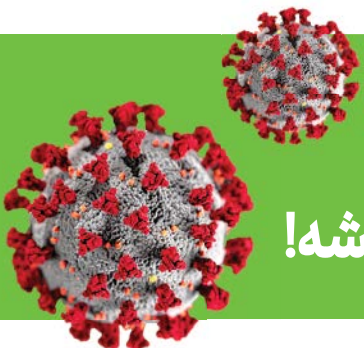
بلا تکلیفی تاریخ مازندران

۱۶

۱۳
جامجه

زندگی
شنبه ۱۳ آذر ۱۴۰۰ :: شماره ۶۰۹۵

اگر خانم باردار دچار تهوع، استفراغ و بی حالی غیرعادی شود و با داروهای ساده بهتر نشود باید به کرونا شک کند

عبور از مرز خطر کرونا با بار شیشه!

۱۴

info@jamejamOnline.ir

روابط عمومی: ۰۲۳۰۰۴۴۴۴

#ترافیک-نارمک

سراوانی از تهران:

توقف خودروها در خیابان جانبازان به سمت میدان هلال احمر باعث ایجاد ترافیک و راهبندان مخصوصا در پیک ترافیک می‌شود. لطفا رسیدگی شود.

#ترافیک-نیروهوایی

رجبی از تهران:

عبور عابران و توقف مسافربراهی شخصی روبه‌روی متروی نیروهوایی باعث ترافیک در دو لاین شرقی و غربی خیابان پیروزی می‌شود؛ تقاضای رسیدگی به این موضوع را دارم.

#مترو-تهویه

دهقان از تهران:

بعضی از قطارهای مترو فاقد تهویه مناسب هستند و گاهی در میانه راه از سیستم خارج می‌شوند. با توجه به حجم مسافران و بیماری کرونا امیدوارم تدابیری برای این مشکل اندیشیده شود.

#دلال-ارز

شیخی از تهران:

سوءاستفاده دلالان از کارت ملی شهروندان برای خرید و فروش ارز، بدون برخورد قانونی همچنان ادامه دارد؛ در چنین شرایطی اعمال قوانین سخت برای جلوگیری از این عمل به‌وضوح احساس می‌شود.

#افزایش-حقوق

دلپسند از تهران:

امیدوارم دولت محترم برای سال آینده، افزایش حقوق معقولی را برای کارگران و کارمندان در نظر بگیرد و باتوجه به تورم سنگین، این عقب‌افتادگی کمی جبران شود.

#طرح-آلودگی

ضمیری از تهران:

تغییرات پی‌درپی طرح ترافیک و آلودگی هوا جز افزایش ترافیک هیچ حاصلی ندارد و کمکی به کاهش آلودگی نیز نمی‌کند؛ چنان‌که می‌بینیم در این روزها به‌طور متوالی با آلودگی هوا روبه‌رو هستیم.

#وعده-پورس

داوری از مشهد:

فروش اوراق و افزایش سودبانکی باعث خروج سرمایه‌گذاران از بورس می‌شود و این موضوع با وعده دولت برای ساماندهی بازار سرمایه تناقض دارد.

#پل-مدرس

کاظمی از تهران:

در بزرگراه شهیدمدرس، محدوده خیابان آرش به دلیل نبود پل عابرپهاده شاهد بروز تصادف هستیم. نصب یک پل در این منطقه می‌تواند این وضعیت را سروسامان بدهد. لطفا سازمان مربوط نسبت به رفع این مشکل اقدام کند.

لیلا شوقی

جامعه

«مبارک» با صورت سیاهش نامفهوم حرف می‌زند. «مرشد» حرف‌هایش را ترجمه می‌کند. مبارک از بیماری کروناش می‌گوید. از این که ماسک نزده و حالا بیمار شده است. مرشد او را نصیحت می‌کند و از او می‌خواهد که به صورتش ماسک بزند تا تماشاچی‌ها را بیمار نکند. بچه‌ها با چشم‌هایی متعجب که هیجان و کنجکاوی در آنها موج می‌زند نگاه می‌کنند به رقص نخ و عروسک و گوش می‌دهند به صدای سوتک گردانان بازی و از ته دل می‌خندند. بچه‌ها ذوق می‌کنند از دلبری‌ها و شیطنتهای عروسک کوچک سیاه‌چرده‌ای که عروسک‌گردان هنرمندانه آن را به رقص درآورد داشته است. بچه‌ها اهل یکی از روستاهای کپرنشینان استان سیستان و بلوچستان هستند که نه تا به حال تلویزیون به خود دیده و نه از حرکت نقاشی‌ها پشت سر هم خبر دارد. بازی کودکان‌شان بیشتر دنبال هم دویدن است. با وجود این اما سیواش ستاری یکی از اساتید خیمه‌شب‌بازی در کشور عروسک‌هایش را بار یک وانت‌بار کرده است و به سرزمین آنها قدم گذاشته تا هنر بومی تهرانی را به بچه‌های سیستان و بلوچستان نشان دهد و از جاذبه‌های عجیب و غریب هنر اجرا با عروسک‌ها بگوید. حالا مبارک را همه بچه‌ها منطقه بلوچستان می‌شناسند و حتی دوست دارند که عروسک‌گردان شوند و یک مبارک بلوچی با رنگ و بویی از داستان‌ها و لهجه بلوچی بسازند؛ شاید به همین دلیل است که ستاری در کنار اجرا به هنر خیمه‌شب‌بازی آموزش هم می‌دهد تا روزی مبارکی از دل بلوچستان با لباس، لهجه و حتی داستان‌های بومی متولد شود.

داستان سیواش ستاری را باید از ۳۰ سال پیش یعنی زمانی که تازه به ۲۰ سالگی رسیده بود تعریف کرد؛ از زمانی که دانشجوی سال دوم در دانشکده هنرهای زیبا بود؛ زمانی که با هنر خیمه‌شب‌بازی آشنا شد و نخ‌های عروسک مبارک و پهلوان کچل دل او را وصل کردند به هنر عروسکی قدیمی و سنتی اصیل تهران. همان زمان بود که سیواش هنر خیمه‌شب‌بازی را در کنار استادان وقت شیخ احمد خمسه‌ای و اصغر احمدی آموزش دید و اجرای عروسکی تمام زندگی‌اش شد.

خانه‌ای برای عروسک‌ها

سال ۹۷ را شاید بتوان نقطه عطف فعالیت کاری ستاری دانست؛ زمانی که خانه موزه خیمه‌شب‌بازی در تهران احداث شد. هنر خیمه‌شب‌بازی که خانه پیدا کرد ستاری به فکر دغدغه همیشگی‌اش رفت؛ یعنی اجرا. این استاد خیمه‌شب‌بازی اما یک برنامه بلندمدت در ذهنش داشت. او همیشه دوست داشت که هنر خیمه‌شب‌بازی را در شهرهای مختلف کشور اجرا کند. به همین دلیل چند شهر را برای اجرای این هدف انتخاب کرد. قرعه اجرای نمایش اما به نام استان سیستان و بلوچستان درآمد. این استاد خیمه‌شب‌بازی برای شروع کارش از یک وانت‌بار استفاده کرد و قسمت باربری خودرو را تبدیل به صحنه نمایش کرد. یک چادر کشید بالای

سر بخش بار و صحنه مناسبی برای اجرای نمایش ساخت؛ جایی که عروسک‌گردان‌هایی توانستند آنجا حاضر شوند و برنامه اجرا کنند. اواخر سال ۹۷ این استاد خیمه‌شب‌بازی تک و تنها و بدون گروه ۵ نفره‌ای که برای اجرا لازم بود، راهی سفری دور و دراز شد. آن زمان

مشتاق چاپهاری اجرا کند. مدارس چاپهار که تمام شدند ستاری خودرویش را برداشت و به شهرهای دیگر رفت و از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر و از شهری به شهر دیگر سفر کرد تا بیش از ۳۰۰ اجرا داشته باشد.

مبارک کرونا گرفت

ستاری از بلوچستان که حرف می‌زند کلماتش از عشق و احترام می‌گوید؛ از سرزمینی که پر از فرهنگ و قصه است. او اما نتوانسته داستان‌های بلوچستان را وارد اجرای عروسکی‌اش کند. این استاد خیمه‌شب‌بازی توضیح می‌دهد که هیچ همراه بومی نداشته است و در ابتدا حتی نمی‌دانسته که اهالی بلوچستان با نمایش ارتباط برقرار می‌کنند یا نه؛ بنابراین عروسک‌های اصلی و فرعی ستاری که از تهران به همراه داشته است نقش‌هایشان را مانند همیشه ایفا کردند. داستان شیطنتهای مبارک

و کل‌کل‌هایش با مرشد و شعرخوانی‌های پهلوان کچل خیلی سریع دل کودکان، نوجوانان و بزرگ‌ترهای بلوچستان را با خود برد. خیلی زود شهروندان بلوچستان جذب عروسک‌های پنهانی شدند. جاذبه نمایش و قصه دل کودکان بلوچستان را که سال‌ها داستان‌ها و قصه‌های مادرانشان را شنیده بودند و با عروسک دوتوک (عروسک بومی منطقه بلوچستان که دختری بلوچ با لباس مرزین به سوزن‌دوزی است و به عنوان اولین عروسک ایرانی ثبت جهانی شده) دست‌ساز خودشان بازی می‌کردند برد و

پای ثابت نمایش خیمه‌شب‌بازی کرد.

اجرای نمایش ستاری در سال ۹۸ ادامه پیدا کرد تا زمانی که ویروس کرونا او را خسرال خودش را نشان داد و شهر به شهر احترام می‌گرفت. پای ویروس به بخش بلوچستان استان سیستان و بلوچستان هم باز شد و موضوع اجرای ستاری هم به سمت هشدارهای بهداشتی رفت. او داستان‌هایش را تغییر داد و به این شکل مبارک کرونا گرفت و به بچه‌ها و بزرگ‌ترها یاد داد که چطور دست‌هایشان را بشویند و از مواد ضدعفونی‌کننده استفاده کنند. آموزش به زبان سوتی مبارک به سمت مراقبت از محیط زیست و آشغال‌نریختن در طبیعت هم کشیده شد تا داستان‌های خیمه‌شب‌بازی ستاری رنگ‌بویی آموزشی و امروزی بگیرد؛ هنری که به واسطه شکل اجرا و قابلیت‌هایش می‌تواند مسائل روز آموزش را در داستان‌ها وارد کند و برای آموزش به کودکان به کار گرفته شود.

آموزش خیمه‌شب‌بازی

ستاری هنوز به یاد دارد برق چشم‌های دختران و پسران نوجوان را زمانی که عروسک‌های نمایش‌اش را می‌رقصاند در پشت پرده؛ و زمانی که شوق و عشق فرزندان این منطقه را نسبت به اجرای نمایش دید تصمیم گرفت هدف بزرگی را در منطقه بلوچستان اجرایی کند. او در مدت زمان ۳۰ ساله که به هنر خیمه‌شب‌بازی مشغول است شاگردان زیادی را آموزش داده. کسانی که به صورت فردی به او مراجعه کرده‌اند و از این استاد خیمه‌شب‌بازی خواسته‌اند تا بخشی از این هنر را آموزش ببینند و بخشی از عروسک‌گردانی، تنبک‌زدن، با سوتک صحبت‌کردن و مرشد بودن یا همه این نقش‌ها را یاد بگیرند. به این ترتیب به فکر آموزش به کودکان و بزرگسالان بلوچستانی افتاد. کودکان بلوچستان که برخی از آنها حتی تا به حال در عمرشان در گوشه کوچک کپرها یا شان‌زنگ تلویزیون را ندیده بودند و حتی نمی‌دانستند نمایش چیست از طرح آموزشی ستاری استقبال کردند. ستاری تعریف می‌کند که اتفاقا بسیاری از اهالی منطقه بلوچستان با شوق و ذوق و با استعدادی خدادادی در تعریف روایت‌های داستانی برای آموزش حاضر شدند. ستاری در خانه فرهنگ شهر چاپهار و در کتابخانه روستای رمین کلاس‌های آموزش خیمه‌شب‌بازی برگزار کرد. به این شکل تعدادی از نوجوانان و بزرگسالان یاد گرفتند چطور با ترفند خاص با سوت‌حرف‌بزنند، چطور رخ‌ها را بچرخانند و عروسک‌گردانی کنند، تنبک بزنند یا به عنوان نقش گرداننده یا مرشد داستانی را روایت کنند.

ستاری می‌گوید که استعداد‌های زیادی برای آموختن هنر خیمه‌شب‌بازی لازم است. قدرت روایت‌قصه، قدرت بداهه‌پردازی و توان کار با سوتک می‌تواند در آموزش بهتر و سریع‌تر یک کارآموز هنر خیمه‌شب‌بازی تاثیرگذار باشد. فراگرفتن کار با سوتک به تنهایی می‌تواند مدت زمان زیادی از آموزش را به خود اختصاص دهد.

در گزارش امروز بایک استاد خیمه‌شب‌بازی همسفر شده‌ایم؛ استادی که مبارک را به دیدار کودکان محروم سیستان و بلوچستان برده است

مبارک بعدی از سیستان می‌آید

ستاری، استاد خیمه‌شب‌بازی به کودکان مشتاق بلوچ خیمه‌شب‌بازی آموزش می‌دهد. عکس: جام‌جم

یادداشت

رامین ربکی

فعال فرهنگی چاپهار

بازی‌های سنتی

هنوز خریدار دارد

امروز بازی‌های کودکان و نوجوانان به فضای کوچک مونیتور گوشی‌های تلفن همراه یا تبلت محدود شده است و فعالیت‌های بدنی آنها مربوط می‌شود به کلیک روی صفحه دستگاه‌های دیجیتال. کودکان و نوجوانان استان پهناور جنوب شرقی کشورمان، استان سیستان و بلوچستان اما شاید با دیگر هم‌سن و سالانشان کمی متفاوت باشند. بازی آنها واقعی و در زمین خاکی مدرسه یا محل زندگی‌شان است. بسیاری از آنها هنوز بازی‌های سنتی را انجام می‌دهند و گرفتار موبایل و تبلت نشده‌اند. بسیاری از نوجوانان در کنار بازی با توپ پلاستیکی در زمین‌های خاکی هنوز تپله‌بازی می‌کنند. بسیاری از پسر بچه‌های استان هنوز گوی‌های شیشه‌ای را در زمین‌ها می‌غلطانند و نشانه می‌روند برای شلیک به گوی شیشه‌ای دیگری.

بازی کبیدی که تیم ملی دارد و در المپیک هم برگزار می‌شود در بین پسر بچه‌های سیستان و بلوچستان محبوبیت دارد. بازی خسوخسو یکی دیگر از بازی‌هایی است که پسر بچه‌های استان دوست دارند که آن را انجام دهند. بازی خسوخسو بازی سنتی استان سیستان و بلوچستان است که این روزها لیگ نیز دارد و نه تنها کودکان و نوجوانان که بزرگسالان هم آن را بازی می‌کنند تا سنت قدیمی حفظ شود. این بازی کمی شبیه به بازی کبیدی است. دو گروه پنج نفره در زمین خاکی که با آب خط‌کشی شده بازی می‌کنند و یک گوشه از زمین بازی را نشانه می‌گذارند تا هر بازیکنی که پایش به آن محدوده برسد برنده بازی شود.

بازی دلکی یا نشانه‌ان بازی‌های سنتی دیگر این استان است. بازی که شبیه به تیروکمان است اما به صورت گروهی بازی می‌شود. دو گروه با هم بازی می‌کنند تا تیر را به چاله‌ای که از قبل تعیین کرده‌اند پرتاب کنند؛ تیم مقابل باید تیر را در هوا بگیرد تا تیم مقابل برنده نشود. این بازی البته خطرات خودش را دارد.

بازی‌های خاص دختران هم در استان کم نیست اما شاید بازی‌های هفت‌سنگ و پنج‌سنگ بیشتر از بازی‌های دیگر در بین شان طرفدار داشته باشد. بازی هفت‌سنگ شبیه به شهرهای دیگر است و دخترها با هفت‌سنگ، بازی‌های متنوعی انجام می‌دهند. بازی پنج‌سنگ اما بازی دیگری است که به چابکی و تبحر دخترها در پرتاب سنگ‌ها به سمت بالا و بعد سرعت در نگه‌داشتن سنگ‌ها روی دست بستگی دارد. ✎